

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Без інноваційних процесів неспроможні відбуватися структурні перетворення, динамічне економічне зростання і становлення інноваційної економіки в Україні.

Питання розвитку інноваційних процесів досліджувались і досліджуються у роботах вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: П. Друкера, М. Портера, Й. Шумпетера, П. Гайдуцького, В. Гейця, М. Кісіля, П. Саблука, Л. Федулової, О. Шпикуляка, П. Музики, М. Кулаєць, С. Мельника, О. Витвицької, С. Кваші та інших.

Незважаючи на це, ряд аспектів цієї актуальної проблеми у нових економічних умовах залишаються недостатньо вивченими й потребують глибших досліджень. Для розв'язання теоретичних і практичних завдань у цій сфері необхідні вагомі методологічні напрацювання. Тому нині надзвичайно актуальними є розробки всіх аспектів розвитку інноваційної діяльності й, зокрема, в перехідний період до ринку. Це важливо тому, що інноваційна діяльність в аграрній сфері – один із найважливіших шляхів підвищення продуктивності агропромислового виробництва, забезпечення продовольчої безпеки країни.

Правові, економічні та організаційні основи формування та реалізації інноваційної діяльності в Україні визначає Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». Його основною метою є створення правової бази для концентрації ресурсів держави на провідних напрямках науково-технічного оновлення виробництва та сфери послуг у країні, забезпечення внутрішнього ринку конкурентною наукоємною продукцією та виходу з нею на світові ринки [1].

На державному рівні розвиток інноваційної діяльності підтримується головним чином у двох напрямках: шляхом формування різноманітних фінансових механізмів – фондів, у тому числі венчурних і позабюджетних, а також через спів фінансування створення інноваційної інфраструктури, такої як технопарки, наукові парки, інкубатори.

У світі перший науково-технічний парк з'явився в США при Стенфордському університеті у 1956 році, а наприкінці 90-х років ХХ століття їх було вже понад 170. Науково-технічні парки в Європі почали створювати наприкінці 70-х років, спочатку у Великобританії, а потім у Бельгії та деяких інших країнах. Великого значення технопаркам надає Європейський Союз, який вбачає в них інструмент, що сприяє вирішенню структурного дисбалансу країн ЄС, механізм створення сприятливого інноваційного клімату, поєднання науки з виробництвом [2].

В Україні прийнято Закон України «Про наукові парки», в якому визначено, що науковий парк – юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення і використання проектів наукового парку [3]. Наукові парки нині мають велику кількість організаційних

форм, що диктується головними цілями діяльності та проблемами регіонів.

В аграрному виробництві основними формами організації в інноваційній діяльності мають бути агротехнопарки, бізнес-інкубатори й інші венчурні підприємства.

На сьогодні в Україні майже у всіх регіонах існують аграрні вузи з висококваліфікованими кадрами, які здатні у сучасних умовах трансформації сільськогосподарського виробництва забезпечити високу ефективність діяльності галузі й поліпшити функціонування аграрної науки та освіти. На жаль, відсутність відповідного поля діяльності агротехнопарків, складне фінансове становище більшості агропідприємств не дають їм змоги виконувати замовлення науковим закладам і, як наслідок, позбавляють агропромислове виробництво інноваційних ін'єкцій. Безумовно, за таких умов має певною мірою проявитися регулювальна дія держави, адже без її втручання справу зрушити в потрібному напрямі практично неможливо.

Створення на базі університетів таких інноваційних структур як наукові парки дозволить прискорити реалізацію циклу "освіта-наука-виробництво", налагодить більш тісні зв'язки з науково-дослідними інститутами та виробничими підприємствами, що забезпечить упровадження наукових розробок університетів у виробництво.

Державою визначено як стратегічні (розвиток інноваційної культури суспільства; охорона і оздоровлення людини та навколишнього середовища; розробка нових та відновлювальних джерел енергії, новітніх ресурсозберігаючих технологій тощо) та середньострокові напрями інноваційної діяльності (інтеграція національної освіти у світовий освітній простір; збереження та розвиток науково-педагогічних шкіл; розробка інноваційних технологій навчання; реформування мережі навчальних закладів, їх інтеграція шляхом створення системи навчально-науково-виробничих комплексів тощо) [1].

Однак сьогодні в Україні існує декілька головних чинників – загроз інноваційній безпеці України: недостатній рівень фінансування науково-технічних робіт, слабкий розвиток інфраструктури трансферу технологій, зниження рівня "інтелектуалізації" експорту і зростання імпортозалежності країни від наукоємних товарів, незадовільне інформаційне забезпечення інноваційної сфери, недосконалість податкової системи та відсутність державної підтримки, повільний розвиток ефективних форм інноваційної діяльності.

Україна вже вичерпала резерви екстенсивного економічного зростання за рахунок збільшення обсягів виробництва та експорту ресурсів, тому разом маємо забезпечити врегулювання питань, що стримують розвиток інноваційної діяльності. Тільки так ми зможемо забезпечити гідне майбутнє нашій державі та прийдешнім поколінням, а Україна не скотиться на узбіччя цивілізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» №433-IV від 16 січня 2003 року //www.rada.ua
2. Кулаєць М.М. Інноваційна діяльність в агропромисловому виробництві України // Економіка АПК. – 2010. – №6 . – С. 113-119.
3. Закон України «Про наукові парки» №2850-VI від 22 грудня 2010р. //www.rada.ua